

[Práva uživatelů/ účastníků programu](#)

Kodex práv a povinností klientů programu

PREAMBULE ¹

Tato Práva a povinnosti rozlišují ve vztahu k programům Selektivní prevence dva typy klientů:

- 1) Přijímající** - klienti přímo přijímající a procházející programy SP (cílová skupina programů - tedy žáci)
- 2) Objednávající** - klienti objedávající programy SP pro Přijímající (tedy škola či jiné zařízení obdobného typu, v kontaktu zastoupeno vedením školy, školním metodikem prevence či jinou pověřenou osobou)

Klienti (jak Přijímající, tak Objednávající) jsou v rámci prvních kontaktů srozumitelně poučeni Realizátorem programů o svých právech a povinnostech. Práva a povinnosti jsou též součástí Koncepce programu, který je přílohou smlouvy.

Přijímajícím jsou jejich práva a povinnosti srozumitelnou cestou předána na začátku prvního kontaktu se skupinou Přijímajících.

Tato Práva a povinnosti mohou být též samotnými Přijímajícími dále rozšířena, modifikována či konkretizována, pakliže se na tom shodnou obě strany (jak Realizátoři, tak Přijímající).

Programy jsou považovány za aktivitu školy (ať již na území školy nebo mimo něj), která je plně v gesci Školského zákona a vyhlášek Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy nebo dalších právních norem ČR. Prevence rizikového chování je školám takto uložena jako součást výchovného a

¹ **Používané termíny:**

Programy SP; SP - programy Selektivní prevence; Selektivní prevence

Práva a povinnosti - Kodex práv a povinností klientů programu Selektivní prevence

Realizátor - strana poskytující, posléze realizující programy SP dle dohody s Objednávajícími; v rámci přímé práce s Přijímajícími pak lektor programů SP

vzdělávacího procesu. Veškerá právní odpovědnost vyplývá z výše uvedeného a to jak pro Objednávající, tak pro Realizátory.

Tato Práva a povinnosti sestávají z těchto obsahových částí:

1. Všeobecná Práva a povinnosti klientů a klientek

2. Specifická Práva a povinnosti Přijímajících SP

3. Specifická Práva a povinnosti Objednávajících SP

1. VŠEOBECNÁ PRÁVA A POVINNOSTI KLIENTŮ A KLIENTEK

1.1 Klient má právo být seznámen se svými právy a povinnostmi.

1.2 Programy SP jsou dostupné na principu rovnosti, nediskriminačně - tedy bez ohledu na pohlaví, gender, věk, původ, rasu, národnost, náboženské vyznání, politické přesvědčení, právní či společenské postavení, psychický či fyzický zdravotní stav, sexuální orientaci a socioekonomické možnosti. V témže duchu má klient v kontaktu s Realizátorem právo na respektování své osobnosti a na soukromí, důvěrnost, sebeurčení a autonomii; Realizátor respektuje klienta jako rovnocenného, se všemi občanskými právy a povinnostmi, včetně jeho zodpovědnosti za své zdraví.

1.3 Klient má právo na to, být seznámen s posláním a cíli programu a zařízení. Má právo být jemu srozumitelným způsobem informován a poučen o programech SP, jejich metodách, rozsahu, trvání, pravidlech, možných rizicích a přínosech do té míry, aby na ně mohl vědomě a dobrovolně přistoupit a kompetentně spolurozhodovat o tom, čeho a do jaké míry se chce zúčastnit. Tato zásada „poučeného/informovaného souhlasu“ či „poučeného/informovaného spolurozhodování“ však neznamená, že se Realizátor zříká své odbornosti a povinností z ní vyplývajících.

1.4 Klient má právo spolupodílet se na programu. Podmínky průběhu programu a případná omezení se zároveň uplatňují na základě poučeného souhlasu klienta. Klient má právo očekávat, že program SP v rámci možností přiměřeným způsobem vyhoví jeho potřebám. V případě, že program SP nepokryje potřeby klienta, má klient právo na odeslání či předání kontaktu na specializované odborné zařízení.

1.5 Klient má právo neúčastnit se programu nebo některých jeho částí, a to i proti doporučení Realizátora (v situaci Přijímajících tuto skutečnost ošetřuje právo STOP - „pokud je mi to nepříjemné, nemusím se účastnit a nemusím o svých důvodech mluvit“) a současně má právo být informován o důsledcích svého rozhodnutí. Tato skutečnost však neznamená, že se Realizátor nepokusí v takových

situacích jednat a pracovat s klientovou motivací, vyjednávat s ním a přesvědčovat jej. Avšak případná neúčast nemá vliv na rozsah a kvalitu dojednaných služeb.

1.6 Realizátor je povinen nabídnout klientovi specializovaný typ péče, pokud je podle jeho úsudku a znalostí pro klienta v dané chvíli vhodnější. V případě zájmu či potřeby jsou následně klientovi skrze Realizátora dostupné informace a poradenství ohledně návazné péče za účelem řešení vzniklé situace. Realizátor klienta v případě takového jednání podporuje.

1.7 Klient má právo být přijímán jako autonomní a odpovědná bytost s právem na vlastní rozhodnutí, a to i v případech, kdy tato rozhodnutí komplikují průběh programů SP.

1.8 Klient má právo na vyjádření svého názoru a jeho respektování ze strany Realizátorů i ostatních klientů.

1.9 Klient má právo být v přiměřeném rozsahu seznámen se způsobem, rozsahem, vedením a zabezpečením dokumentace, která je o Objednávajících i Přijímajících vedena. Klient má právo očekávat, že veškeré osobní údaje, zprávy a záznamy týkající se jeho účasti v programu SP jsou považovány za důvěrné. Ochrana informací o klientovi musí být zajištěna i v případě počítačového zpracování. Osobní údaje klienta slouží pouze pro vnitřní potřeby realizace programů SP, ostatním odborným zařízením mohou být poskytnuty pouze s písemným souhlasem klientů.

1.10 Realizátor ctí právo klientů na soukromí, důvěrnost, sebeurčení a autonomii. Tyto principy se uplatňují v přístupu ke klientům a musí být v souladu s profesionálními povinnostmi Realizátora i se zákonem. Realizátor je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s realizací programů SP a které se vztahují ke klientům (výjimku tvoří zákonem stanovená oznamovací povinnost). Této povinnosti jej může zbavit pouze klient (či jeho zákonný zástupce v případě Přijímajících) písemným prohlášením. I v takovém případě je však Realizátor povinen zvážit zachování mlčenlivosti, pokud je ta v zájmu klienta. Výše uvedeným nejsou dotčena ustanovení trestního řádu a povinnosti vypovídat před orgány činnými v trestní řízení. Pokud Realizátor používá získané informace (například ve zprávách o průběhu programu, případně ke studijním či jiným účelům), vždy garantuje anonymitu osob a jejich údajů.

1.11 Klient má právo na ohleduplnou a bezpečnou odbornou péči, na kvalifikovaného Realizátora zaručujícího profesionální kvalitu poskytované služby. Realizátor vykonává svou práci s porozuměním, své kompetence kontinuálně rozvíjí a profesionalizuje, uvědomuje si a zachovává hranice svých vlastních kompetencí a ke své práci přistupuje zodpovědně a sebereflektivně.

1.12 Klient má právo na své soukromí, tedy nesmí být podroben nátlaku či manipulaci za účelem odhalení záležitostí spojených s jeho soukromím, nebo být stavěn do takových situací, které takovou manipulaci implikují. Míra otevřenosti a sdílení soukromých informací je přímo dána vlastním rozhodnutím klienta.

1.13 Realizátor je povinen zabraňovat jakémukoli zneužití klientů k osobnímu prospěchu. Získaných kontaktů a informací využívá pouze v souladu s cíli své práce, zejména se pak vyvaruje navazování sexuálních kontaktů s klienty, případně jejich rodinou, a jiných forem zneužití moci, jako je psychické či fyzické násilí, porušení práva na soukromí a práva na osobní svobodu.

1.14 Klient má právo stěžovat si a má právo na podání stížnosti a je mu přístupný postup podání stížnosti. V případě nesouhlasu s vyřízením stížnosti je tato předána vyšší instanci.

1.15 V místě realizování programu SP platí zákaz manipulace s drogami, vlastní užívání drog, přijímání drog od druhého a jejich nabízení druhému, kdy pojem „drogy“ zahrnuje i alkohol (u Přijímajících mladších 18 let i tabák) a léčiva s návykovým potenciálem. Zároveň během výkonu práce ne užívá Realizátor žádné psychotropní látky a výše zmíněné drogy. Klient má právo na podpůrné prostředí bez projevů rizikového chování.

1.16 Klient má právo znát jména Realizátorů.

1.17 Klient má právo na oslovování dle dohody s Realizátorem.

1.18 Klient je povinen dodržovat předem dohodnutá pravidla pro realizaci programu.

1.19 Právo klienta na seberealizaci v rámci SP je zpochybnitelné, pokud jeho projevem dochází k omezení takového práva u druhých klientů.

1.20 Klient je srozumitelně informován o skutečnosti, že tato Práva a povinnosti podléhají obecným právním normám. Klient má právo na respektování platných předpisů (např. školní řád) a nařízení své

organizace (např. Kodex organizace) za strany Realizátora; program SP je vždy realizován v souladu s těmito dokumenty. Klient je poučen o důsledcích vyplývajících z těchto omezení.

1.21 Uplatněním těchto práv nesmí být porušena práva ostatních klientů či Realizátorů.

2. SPECIFICKÁ PRÁVA A POVINNOSTI PŘIJÍMAJÍCÍCH SP

2.1 Specifická Práva a povinnosti Přijímajících SP zahrnují kromě bodů níže též všechny body zmíněné v části 1. Všeobecná Práva a povinnosti klientů.

2.2 Přijímající má právo být vyslyšen, to mu zajišťuje pravidlo programů SP „V jeden moment mluví pouze jeden člověk“. Přijímající tak má příležitost říci svůj názor na věc, vyjádřit své přání týkající se podoby programu, jednotlivých aktivit a pravidel.

2.3 Přijímající má právo STOP - „pokud je mi to nepříjemné, nemusím se účastnit a nemusím o svých důvodech mluvit“. Toto pravidlo slouží k ochraně fyzického a psychického zdraví Přijímajícího. Nikdo není nucen hovořit či se fyzicky aktivně zapojit do programu.

2.4 Přijímající má právo znát strukturu programu SP a domluvit se na ní s Realizátorem (délka, přestávky, uspořádání třídy apod.).

2.5 Přijímající ctí soukromí ostatních Přijímajících i Realizátorů nejen na programu SP, ale též po ukončení programu SP. Tato skutečnost je ošetřena pravidlem „Nevynášíme ze skupiny“ - Přijímající by neměli to, co se v průběhu programu SP dozvěděli o spolužácích rozšiřovat dále, například mezi další spolužáky ve škole. Zároveň se na programu SP nemluví o někom, kdo na programu není - nemá šanci se bránit a nemůže říci svůj pohled na věc.

2.6 V době realizace programu SP se na Přijímající vztahuje omezení drobné elektroniky (mobilů, tabletů, mp3 přehrávačů apod.) a to z důvodu zabránění případných poškození a rušení během aktivit v případě zapnutých zvukových efektů či rozptylováním okolí.

2.7 Pravidla pro realizaci konkrétních programů SP jsou vždy upravena dle věku a charakteru skupiny Přijímajících, další závisí na dohodě Realizátorů s Přijímajícími a mohou být ovlivněna metodikou jednotlivých programů.

2.8 Přijímající odpovídá za škodu jím způsobenou v rozsahu, který stanoví občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů.

3. SPECIFICKÁ PRÁVA A POVINNOSTI OBJEDNÁVAJÍCÍCH SP

3.1 Specifická Práva a povinnosti Objednávajících SP zahrnují kromě bodů níže též všechny body zmíněné v části 1. Všeobecná Práva a povinnosti klientů a klientek.

3.2 Program SP respektuje podmínky školy nebo školského zařízení (personální, materiální, prostorové apod.)

3.3 Objednávající je povinen platit úhradu za sjednaný program v domluvené výši.

3.4 Objednávající je povinen zajistit přítomnost minimálně pedagogického dozoru a to jak o přestávkách, tak i v hodinách, kdy probíhá program SP.

3.5 Objednávající je povinen zajistit dostatečnou informovanost pedagogů i žáků o uskutečnění programů SP.

3.6 Objednávající je povinen zajistit samostatnou místnost, kde bude zajištěno nerušení programu SP (totéž platí i opačně, protože některé techniky v programu SP mohou být hlučnější), pokud se s Realizátorem nedohodnou jinak.

3.7 Objednávající má právo na odstoupení od domluvené zakázky (písemné smlouvy) v případě porušení některého z práv.

Kodex práv a povinností žáků během programu

Tato příloha obsahuje stylisticky upravená Práva a povinnosti Přijímajících (žáků a studentů) do srozumitelnější podoby.

TVÁ PRÁVA A POVINNOSTI BĚHEM PROGRAMŮ SELEKTIVNÍ PREVENCE

Máš právo, abychom se k Tobě chovali stejně, jako ke všem ostatním, bez ohledu na to, jaké jsi národnosti, jak vypadáš, co si myslíš a podobně.

Máš právo na to, aby Ti lektorující řekli Tvá práva a povinnosti

Máš právo, abychom Ti říkali Tvým jménem.

Bereme Tě jako člověka sobě rovného, který je důležitý, samostatný a za sebe odpovědný.

Máš právo se na program cítit bezpečně - tělesně i duševně. Nikdo nemá právo Ti jakkoli ubližovat či Tě nutit do něčeho, co sám dělat nechceš.

Máš právo říkat jen to, co opravdu chceš říkat. Máš právo nehovořit o věcech týkajících se Tvého soukromí a o tom, co právě prožíváš, pokud Ti to přijde nevhodné nebo nepříjemné

Máš právo vědět, jak bude program probíhat a co budeme dělat. Máš právo vědět, do jaké míry jsou informace, které říkáš, důvěrné - v některých případech mají lektori a lektorky povinnost informovat další osoby, když se dozví o porušení nějakého zákona, například krádeže, týrání nebo přechovávání drog. O ostatních důvěrných věcech hovoří lektori jenom v týmu mezi sebou, pokud jim nedovolíš o tom mluvit i s jinými lidmi. Je jenom na Tobě, nakolik se do programu zapojíš a co všechno nám o sobě řekneš.

Máš právo se programu neúčastnit a lektorující Tě za to nebudou nijak trestat. Kdykoliv během programu můžeš říci, že se aktivity nechceš účastnit, protože ti je to z nějakého důvodu nepříjemné (využít práva STOP), můžeš se ale opět znovu zapojit, až budeš chtít, a bude-li to aktuální program umožňovat.

Máš právo si stěžovat a zároveň být informován o tom, jak si stěžovat. Nejrychlejší je stěžovat si

přímo lektorujícím (mohou své chování rovnou změnit), ale můžeš jít za učitelkou či učitelem, ředitelkou nebo ředitelem, rodiči, případně na náš web a napsat rovnou našemu šéfovi. Do jednoho měsíce od stížnosti se dozvíš, jak se situace vyřešila. Vlivem stížnosti se nezhorší chování lektorujících vůči Tobě. Lektorům zároveň pomůžeš, když své dojmy sdělíš v dotazníku - ty lektorující čtou, aby věděli, v čem se mají zlepšit.

Máš právo na to, abychom Ti řekli, co si o Tvé situaci nebo problému myslíme a jak ho vnímáme, případně abychom se o tom otevřeně bavili, pokud to tak budeš chtít.

Během programu nesmíš nijak manipulovat s drogami a alkoholem ani být pod jejich vlivem.

Pokud máš nějaký problém, se kterým se chceš lektorovi nebo lektorce svěřit, můžeš za nimi o přestávce nebo po programu zajít. Pokud se vám společně nepodaří vymyslet řešení problému, lektor Ti poradí, kde můžeš vyhledat další pomoc. Je možné, že další pomoc bude vyžadovat souhlas anebo asistenci Tvých rodičů.